

Η Μεγάλη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

Να συγκεντρώσει στο ίδιο μέρος όλη την ανθρώπινη γνώση! Αυτό ήταν το όραμα του Δημητρίου του Φαληρέως. Ο βασιλιάς Πτολεμαίος βρήκε πολύ καλό αυτό το σχέδιο.

Ποτέ δεν είχε γίνει κάτι τέτοιο! Η επιτυχία ήταν μεγάλη! Αφθονα βιβλία έφταναν από όλο τον κόσμο και συγκεντρώνονταν στη Μεγάλη Βιβλιοθήκη. Το να ξεκινήσεις από άδεια ράφια και να τα γεμίσεις λίγο λίγο είναι πολύ δύσκολο έργο! «Κυνηγοί βιβλίων» ταξίδευαν στις χώρες της Μεσογείου και αγόραζαν με καθαρό χρυσάφι όποιο χειρόγραφο έβρισκαν.

Ένα πλοίο μπαίνει στο λιμάνι της Αλεξάνδρειας. Μόλις φτάνει στην αποβάθρα, οι στρατιώτες του Πτολεμαίου ανεβαίνουν και αρχίζουν να ψάχνουν στις βαλίτσες των ταξιδιωτών. Το χρυσάφι, τα υφάσματα και οι πολύτιμες πέτρες δεν τους ενδιαφέρουν. Τι ψάχνουν; Βιβλία! Η διαταγή του βασιλιά είναι: «Όλα τα χειρόγραφα που υπάρχουν στο καράβι θα μεταφέρονται στη Μεγάλη Βιβλιοθήκη».

Αφού οι γραφείς τα μελετήσουν με προσοχή και τα αντιγράψουν, θα τα επιστρέψουν στον ιδιοκτήτη τους, ενώ το αντίγραφο θα μείνει στη βιβλιοθήκη. Όταν όμως πρόκειται για σπάνιο κομμάτι, ο ιδιοκτήτης θα παίρνει το αντίγραφο και το πρωτότυπο θα μένει στη βιβλιοθήκη.

Και τα πρωτότυπα και τα αντίγραφα φτιάχνονται από πάπυρο. Ο πάπυρος είναι φυτό που φυτρώνει στα έλη του Δέλτα του Νείλου, κοντά στην Αλεξάνδρεια. Ξέρετε ποιο είναι το ελληνικό όνομα

για τον πάπυρο; Βύβλος. Από αυτό δημιουργήθηκε η λέξη «βιβλίο».

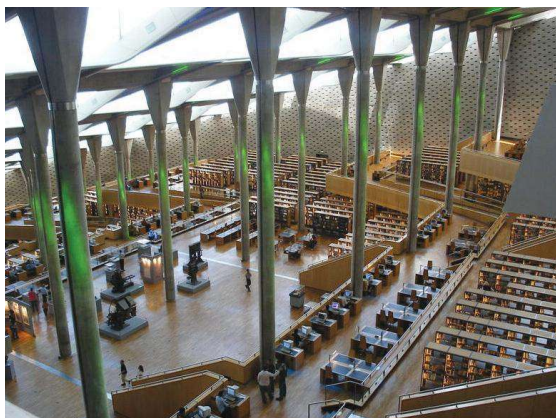
Ο πάπυρος δε διπλώνεται, τυλίγεται. Επομένως, τα πρώτα βιβλία ήταν τυλιγμένοι κύλινδροι. Κάθε τόμος αποτελείται από φύλλα παπύρου κολλημένα το ένα με το άλλο ώστε να σχηματίζουν μια μακριά λουριίδα, που την τύλιγαν γύρω από ένα ξύλο. Τα κείμενα ήταν γραμμένα σε στήλες. Ήταν γραμμένα στα ελληνικά ή στα αιγυπτιακά με κίτρινο μελάνι διαλυμένο σε νερό με μύρο. Οι γραφείς έγραφαν μόνο από τη μια μεριά του φύλλου χρησιμοποιώντας ένα μικρό μυτερό καλάμι. Για να διαβάσει κανείς τον πάπυρο, έπρεπε να κρατάει με το ένα χέρι το πάνω μέρος του χαρτιού και με το άλλο έπρεπε να ξετυλίγει σιγά σιγά τη λουριίδα του παπύρου.

Οι κύλινδροι είχαν πάνω τους ετικέτες και φυλάγονταν σε κουτιά μέσα σε τεράστια ντουλάπια. Έβαζαν ξεχωριστά τα λογοτεχνικά κείμενα, ξεχωριστά τα φιλοσοφικά, τα επιστημονικά, τα τεχνικά. Στη συνέχεια, έμπαιναν σε αλφαβητική σειρά τα ονόματα των συγγραφέων.

Ό,τι καλό είχε γράψει ο ελληνικός κόσμος τους τρεις τελευταίους αιώνες βρισκόταν στα ράφια της Μεγάλης Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας. Ολόκληρος ο Όμηρος. Οι τραγικοί: Αισχύλος, Σοφοκλής, Ευριπίδης. Οι μεγάλες κωμωδίες του Αριστοφάνη. Οι μεγάλοι φιλόσοφοι. Ολόκληρη η βιβλιοθήκη του Αριστοτέλη.

Οκτώ χρόνια μετά το θάνατο του Μωάμεθ, το 642, τα αραβικά στρατεύματα κατέκτησαν την Αλεξάνδρεια. Η πόλη έγινε μουσουλμανική. Τρία χρόνια πριν, ξέσπασαν ταραχές. Πολλά από τα βιβλία της Μεγάλης Βιβλιοθήκης κάηκαν.

Ντενί Γκετζ, «Το θεώρημα του παπαγάλου»,
μτφρ. Τεύκρος Μιχαηλίδης, εκδ. Πόλις, 2001
(διασκευή)

Η Μεγάλη Βιβλιοθήκη της Αλεξάνδρειας

1. Πού βρίσκεται η Αλεξάνδρεια, ξέρετε;
Στο κείμενο ο συγγραφέας μάς διηγείται πώς δημιουργήθηκε ένα από τα σπουδαιότερα μνημεία του κόσμου. Διαβάστε το προσεκτικά και διαλέξτε τη σωστή απάντηση:

- **Το όραμα του Δημητρίου του Φαληρέως ήταν:**
 - α. να φτιάξει γήπεδο ποδοσφαίρου.
 - β. να συγκεντρώσει την ανθρώπινη γνώση σε μια βιβλιοθήκη.
 - γ. να κατασκευάσει την ωραιότερη βιβλιοθήκη.
- **Οι «κυνηγοί βιβλίων» ήταν:**
 - α. υπεύθυνοι για τη συγκέντρωση των χειρόγραφων.
 - β. κυνηγοί με τουφέκια που κυνηγούσαν βιβλία.
 - γ. κυνηγετικά σκυλιά εκπαιδευμένα για βιβλία.
- **Τα βιβλία κατασκευάζονταν από:**
 - α. χαρτί.
 - β. πέτρα.
 - γ. πάπυρο.
- **Διαβάζοντας έναν πάπυρο:**
 - α. γυρίζω τις σελίδες του.
 - β. τον ξετυλίγω.
 - γ. αναποδογυρίζω τις σελίδες του.

2. Διηγηθείτε με λίγα λόγια την ιστορία κατασκευής της περίφημης Βιβλιοθήκης της Αλεξάνδρειας. Φτιάξτε ένα σχεδιάγραμμα της ιστορίας που θα βοηθήσει τη διήγησή σας:

- Ποια είναι η αρχική κατάσταση: παρουσιάστε τον βασικό ήρωα καθώς και τα άλλα πρόσωπα της ιστορίας, τον χώρο και τον χρόνο.
- Γράψτε το γεγονός με το οποίο ξεκινάει η ιστορία.
- Ποια είναι τα σημαντικά γεγονότα ή οι πράξεις που ακολουθούν.
- Παρουσιάστε το τέλος της ιστορίας.

Γράφοντας μια φράση για κάθε μέρος από τα παραπάνω, διηγηθείτε περιληπτικά την ιστορία.

Οι λέξεις συνδυάζονται μεταξύ τους με βάση κάποιους σταθερούς κανόνες για να σχηματίσουν την πρόταση.
Στον **συνταγματικό άξονα** βλέπουμε με ποιον τρόπο συνδυάζονται.

3. Βάλτε στη σειρά τις λέξεις που βρίσκονται μέσα στις παρενθέσεις για να σχηματίσετε προτάσεις του κειμένου:

- (λιμάνι, πλοίο, μπαίνει, Αλεξάνδρειας, της, στο, Ένα)
-

- (κάηκαν, από, Πολλά, τα, βιβλία, της, Βιβλιοθήκης, Μεγάλης)
-

- (γραμμένα, κείμενα, στήλες, ήταν, Τα, σε)
-

- (Το, στρατεύματα, κατέκτησαν, τα, Αλεξάνδρεια, αραβικά, την, 642)
-

- (πρώτα, κύλινδροι, βιβλία, ήταν, τυλιγμένοι, Τα)
-

Μέσα στην πρόταση οι λέξεις συνδυάζονται με βάση τους κανόνες του συντακτικού.
Έτσι, π.χ. το άρθρο **Ο** και το ουσιαστικό **βασιλιάς** πρέπει να συμφωνούν:

- ▶ ως προς το γένος
- ▶ ως προς τον αριθμό
- ▶ ως προς την πτώση

4. Σε ποιες από τις παρακάτω προτάσεις εφαρμόζονται οι κανόνες της γλώσσας; Για κάθε σωστή πρόταση, βάλτε ένα ✓ μέσα στο κουτάκι. Στις υπόλοιπες, προσπαθήστε να βρείτε και να διορθώσετε τα λάθη:

- Οι βασιλιάς Πτολεμαίος βρήκε πολύ καλό αυτό το σχέδια.
- Την επιτυχία ήταν μεγάλη!
- Από αυτό δημιουργήθηκε το λέξη «βιβλίο».
- Η πόλη έγινε μουσουλμανική.
- Ο πάπυροι δε διπλώνεται, τυλίγεται.

5. Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο:

Το χρυσάφι, τα υφάσματα και οι _____ πέτρες δεν τους ενδιαφέρουν.

- α.** πολύτιμα **β.** πολύτιμη **γ.** πολύτιμες

Ξέρετε ποιο είναι το _____ όνομα για τον πάπυρο;

- α.** ελληνική **β.** ελληνικό **γ.** ελληνικά

_____ βιβλία έφταναν από όλο τον κόσμο και συγκεντρώνονταν στη Μεγάλη Βιβλιοθήκη.

- α.** Άφθονα **β.** Άφθονες **γ.** Άφθονοι

Να συγκεντρώσει στο ίδιο μέρος όλη την _____ γνώση!

- α.** ανθρώπινες **β.** ανθρώπινη **γ.** ανθρώπινης

(Για τη συμφωνία επιθέτου και ουσιαστικού βλ. ασκήσεις 97-128 → Γλωσσικές Ασκήσεις, Πρόγραμμα Εκπαίδευσης Μουσουλμανοπαίδων 2002-2004.)

